

Ambassadeur te Washington (Van Roijen) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 28 november 1951

Bij afwezigheid van Dean Rusk bezocht ik Allison, die (ofschoon bestemd voor de post van Minister Counselor te Tokio) tot circa half Januari voor Rusk waarneemt. Ik overhandigde aan Allison ter inlichting van het State Department een afschrift van de aide memoire vermeld in Blom 411. Hoewel ik reeds aan Rusk evenals De Beus aan Lacy een uitvoerige uiteenzetting van de situatie betreffende een eventuele wijziging van het Uniestatuut en Nieuw-Guinea had gegeven, gaf ik opnieuw een toelichting aan Allison. Mij bleek, daarbij, dat het State Department een telegrafisch verslag had ontvangen van het gesprek van Stikker met Acheson te Parijs, doch alsnog een afschrift van de aide-mémoire bezat. Ik bracht opnieuw de vier mogelijke verklaringen van de Indonesische houding bedoeld in mijn 605 ter sprake en legde voal de nadruk op het groot en haast onherstelbaar nadeel, welke een eenzijdige opzegging van het Uniestatuut zou veroorzaken. Ik zei er geen uitdrukkelijke instructies van de Nederlandse Regering te hebben ontvangen om een demarche te Djakarta zijdens de Amerikaanse Regering uit te lokken, doch ik meende er uit eigen hoofde op te mogen wijzen:

1. dat na de stap van de Britse Regering te Djakarta eventueel Amerikaans stilzwijgen geïnterpreteerd zou kunnen worden als gebrek aan belangstelling in Washington.
2. dat de gelegenheid niet gemist moet worden om het streven van Masjumi te steunen tegen de actie van heethoofden binnen PNI-verband en daarbuiten.
3. dat zulks geheel in de lijn ligt van de oude Amerikaanse tactiek 'to strenghten the moderate' (conform Blom 413).

Allison antwoordde dat zijn eerste reactie bij het vernemen van de Britse demarche te Djakarta was geweest te zeggen dat deze stap hoewel op zichzelf heel goed, voor Britse rekening moest worden gelaten en dat Amerika veel beter deed geheel buiten de zaak te blijven. Naar aanleiding van mijn betoog meende hij evenwel, dat het nuttig zou zijn de situatie met zijn collega's aan het State Department nogmaals onder ogen te zien en te overwegen of wellicht toch raadzaam zou zijn stap te Djakarta te ondernemen. Allison zei voorts dat Cochran te Djakarta was teruggekeerd en dat hij ongetwijfeld wanneer hij naar zijn mening werd gevraagd een eenzijdige opzegging van het Uniestatuut zou ontraden.

Ik liet niet na tijdens dit gesprek er op te wijzen dat het ook niet in Amerika's belang is het aantal eenzijdige opgezegde verdragen met één te vermeerderen. Allison zei dit zeer wel in te zien en mij te kunnen verzekeren dat Amerika iedere eenzijdige actie zijdens Indonesië hetzij aanzien van het Uniestatuut of Nieuw-Guinea sterk zou afkeuren.